

וישלח

פרק לד

פרשיה 57 (לג, יח - לד, לא) - יעקב בשכם ומעשה דינה

(א) ותצא דינה בת לאה אשר ילדה ליעקב לראות בכנות הארץ. (ב) וירא אתה שכם בן חמור החוי נשיא הארץ ויקח אתה וישכב אתה ויענה. (ג) ותדבק נפשו בדינה בת יעקב ויאהב את הנער וידבר על לב הנער.

(ד) ויאמר שכם אל חמור אביו לאמר קח לי את הילדה הזאת לאשה. * כאן צ"ל פסוק ו (?)

(ה) ויעקב שמע כי טמא את דינה בתו ובניו היו את מקנהו בשדה והחרש יעקב עד באם.

(ו) ויצא חמור אבי שכם אל יעקב לדבר אתו.

(ז) ובני יעקב באו מן השדה כשמעם ויתעצבו האנשים ויחר להם מאד כי נבלה עשה בישראל לשכב את בת יעקב וכן לא יעשה.

(ח) וידבר חמור אתם לאמר שכם בני חשקה נפשו בבתכם תנו נא אתה לו לאשה. (ט) והתחתנו אתנו בנתיכם ותתנו לנו ואת בנתינו תקחו לכם. (י) ואתנו תשבו והארץ תהיה לפניכם שבו וסחרוה והאחזו בה.

(יא) ויאמר שכם אל אביה ואל אחיה אמצא חן בעיניכם ואשר תאמרו אלי אתנו. (יב) הרבו עלי מאד מהר ומתן* ואתנה פאשר תאמרו אלי ותנו לי את הנער לאשה.

(יג) ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו במרמה וידברו* אשר טמא את דינה אחתם. (יד) ויאמרו אליהם לא נוכל לעשות הדבר הזה לתת את אחתנו לאיש אשר לו ערלה כי חרפה הוא לנו. (טו) אך בזאת גאות לכם אם תהיו כמנו להמל לכם כל זכר. (טז) ונתנו את בנתינו לכם ואת בנתיכם נקח לנו וישבנו אתכם והיינו לעם אחד. (יז) ואם לא תשמעו אלינו להמול ולקחני את בנתנו והלקנו. (יח) וייטבו דברייהם בעיני חמור ובעיני שכם בן חמור. (יט) ולא אחר הנער לעשות הדבר כי חפץ בבת יעקב והוא נכבד מפל בית אביו.

(כ) ויבא חמור ושכם בנו אל שער עירם וידברו אל אנשי עירם לאמר. (כא) האנשים האלה שלמים הם אתנו וישבו בארץ ויסחרו אתה והארץ הנה רחבת ידים לפנייהם את בנתם נקח לנו לנשים ואת בנתינו נתן להם. (כב) אך בזאת יאתו לנו האנשים לשבת אתנו להיות לעם אחד בהמול לנו כל זכר פאשר הם נמלים. (כג) מקנהם וקנינם וכל בהמתם הלוא לנו הם אם נאותה להם וישבו אתנו. (כד) וישמעו אל חמור ואל שכם בנו כל יצאי שער עירו וימלו כל זכר * כל יצאי שער עירו*.

כל יצאי שער עירו

(שב')

(כה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהֵיטֵב כְּאֲבִים וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁמֵעוֹן וְלוֹי אֲחֵי דִינָה אִישׁ חָרְבוּ וַיָּבֵאוּ עַל הָעִיר בְּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר. (כו) וְאֵת חַמּוֹר וְאֵת שָׂכָם בְּנוֹ הָרְגוּ לְפִי חָרֵב וַיִּקְחוּ אֵת דִּינָה מִבֵּית שָׂכָם וַיֵּצְאוּ.

(כז) בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל הַחֲלָלִים וַיָּבִיאוּ הָעִיר אֲשֶׁר טָמְאוּ אַחוֹתֵם. (כח) אֵת וּבְנֵי (כמה)

צֹאנֵם וְאֵת בְּקָרָם וְאֵת חֲמֹרֵיהֶם וְאֵת אֲשֶׁר בָּעִיר וְאֵת אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה לָקְחוּ. (כט)

וְאֵת כָּל חֵילָם וְאֵת כָּל טָפְסָם וְאֵת נְשֵׁיהֶם *שָׁבוּ וַיָּבִיאוּ וְאֵת* כָּל אֲשֶׁר בְּבֵית. שָׁבוּ, וַיָּבִיאוּ אֵת (כמה)

(ל) וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל שְׁמֵעוֹן וְאֶל לוֹי עַכְרָתֶם אֲתִי לְהַבְאִישְׁנִי בִישָׁב הָאָרֶץ בְּכַנְעַנִי

וּבַפְּרָזִי וְאֲנִי מְתִי מְסָפֵר וְנֶאֱסָפוּ עָלַי וְהַפְּנִי וְנִשְׁמַדְתִּי אֲנִי וּבֵיתִי. (לא) וַיֹּאמְרוּ

הַכְּזוֹנָה יַעֲשֶׂה אֵת אַחוֹתֵינוּ.

פרק לה

(ה) וַיִּסְעוּ וַיְהִי חַתַּת אֱלֹהִים עַל הָעָרִים אֲשֶׁר סָבִיבְתֵיהֶם וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי

יַעֲקֹב.

ביאור פרשיה 57 (לג, יח - לד, לא) - יעקב בשכם ומעשה דינה

בפרשיה זו מתוארת הגעתו של יעקב לארץ כנען, כשהמקום הראשון אליו הוא מגיע הוא העיר שכם, שהיא גם המקום הראשון בו עבר אברהם בהגיעו לארץ כנען (יב, ו). אלא שלהגעתו לשם נספחה אחת הפרשיות החריגות ביותר בספר בראשית, הלא היא מעשה דינה ושכם בן חמור. העובדה שפרשיה זו היא ספוח העומד מחוץ למקומו ולזמנו ניכרת על כל צעד ושעל: (1) בני יעקב מתוארים כלוחמים ערמומיים ועזי נפש - כשלפי סדר האירועים הם היו בני לא יותר מ-13 בשלב זה, ודינה עצמה כבת 7 (ראו ל, כה; לא, מא) - אלא אם נניח שיעקב ישב בשכם כמה שנים (ראו לה, א). (2) הביטוי "נִבְלָה עָשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל" (ז) מתאים לתקופה בה 'ישראל' הוא עם ולא שם אדם. (3) התפיסה שהערלה היא חרפה (יד) אינה מוזכרת בשום מקום אחר בתורה, ותפיסת הטומאה המודגשת בפרק (ה); יג; כז) מופיעה לראשונה בספר ויקרא. (5) סיפור העלייה השלוה לבית אל בתחילת הפרק הבא קשה להבנה על רקע אירועי פרק זה (ראו לה, ה).

מעבר לכך, גם מבחינה ספרותית ניכר כי הפרשיה עצמה אינה אחידה: (1) חמור מתואר כמי שעינה את דינה, ואז לפתע מתאהב בה (ב-ג), בניגוד מוחלט לצפוי (ראו שמ"ב יג, יד-טו: "וַיַּעֲנֶה וַיִּשְׁכַּב אֹתָהּ. וַיִּשְׁנָאָה..."). (2) רצף האירועים בפסוקים ד-ח אינו הגיוני ונראה שהמאוחר הוקדם. (3) הופעתם הפתאומית של שמעון ולוי (כה) לא מובנת, על רקע איזכורם של "בני יעקב" לאורך כל הפרשיה (וכן להלן לה, ה). (4) כמה 'תפרים' ניכרים בפרשיה כמו "וַיָּדְבְרוּ אֲשֶׁר טָמְאוּ..." (יג) או "בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל הַחֲלָלִים..." (כז).

לאור כל זאת נראה כי פרק לד מכיל שני רבדים מובחנים: הראשון הוא גרעין הסיפור העוסק בחטיפתה של דינה והצלתה על ידי שמעון ולוי, והוא מאפיין את רוב סיפורי בראשית של ס"י הן בתמצותו והן בלשונו ("וַתִּדְבֹק נַפְשׁוֹ בְּ... = ב, כד; הַנְּעֹר = כד, יד; "וַיִּתְעַצְבוּ... וַיַּחַר... = מה, ה); הרובד השני והמאוחר יותר הוסיף את סיפור המשא ומתן שנעשה במרמה והוביל לביזת שכם על ידי בני יעקב, והוא מושפע הן מסגנונו של ס"כ ("וַהֲאִחֲזוּ בָהּ" = מז, כז; "הַמֶּלֶךְ לָכֶם כָּל זָכָר" = יז, י; "טָמְאוּ אֵת" = ויקרא יא, מד; יחזקאל יח, ו ועוד) והן מסיפור אמנון ותמר (שמ"ב יג).

לפי הסיפור הראשון, שכם לקח את דינה לביתו והתאהב בה - ואז ביקש ממנה להינשא לו. עצם מעשה הלקיחה/חטיפה הכעיס את בני יעקב, וכתוצאה מכך קמו שמעון ולוי - אחיה מאב ואם של דינה - באו לעיר, הרגו את שכם וחמור, לקחו את דינה ושבּוּ לביתם. יעקב, שחשש מועם הכנענים, נזף בהם אך הם ענו לו בבטות שכבוד אחותם חשוב מכל (יש לציין כי ייחוס ההתקפה לשמעון וללוי בלבד משתקף גם בספר היובלים [ל, 4] ובקדמוניות היהודים [א, 340], כאשר בשניהם לא מוזכר כלל נושא המילה במסגרת סיפור המעשה).

הסיפור השני נוסף בשלב מאוחר הרבה יותר, אולי כהתנגדות לנישואי תערובת (ראו בביאור לפרק כד), ולפיו שכם לא סתם לקח את דינה, אלא שכב ועינה אותה כפי שעשה אמנון לתמר. מעשה נבלה זה חייב פעולת תגמול משמעותית הרבה יותר, וכך נוספה לעלילה העסקה בין בני יעקב לחמור ולשכם ומילת כל העיר, שהובילה לבסוף לפעולת נקם של הרג וביזה המזכירה את מלחמת מדין (במדבר לא, מעטו של ס"ב).

מטרתו של הסיפור המקורי, בהתחשב בהקשר הרחב יותר של הפרקים הבאים, היתה ככל הנראה להסביר את דחייתם של שמעון ולוי מהנהגת בני יעקב, בדומה למעשה ראובן ובלהה (לה, כב) ומעשה יהודה ותמר (פרק לח) – כאשר בבסיס שלושתם עומד מעשה של גילוי עריות. לאור הבעיה הכרונולוגית במיקומו של הסיפור (ראו לעיל לגבי גילם של בני יעקב ודינה) ייתכן שמקומו המקורי היה לאחר מעשה ראובן ולפני מעשה יהודה, בהתאם לסדר לידתם, אך הוא שובץ כאן כיוון שאירע בשכם, המקום אליו הגיע יעקב לראשונה כששב לארץ כנען, ואולי אף כרמוז לכך שיעקב נענש על שלא הקדים לקיים את נדרו ולעלות לבית אל (ראו לה, א).

(א) **בַּת לָאָה אֲשֶׁר יָלְדָה לְיַעֲקֹב** הסבר מקדים להתערבותם האישית של שמעון ולוי, שהיו אחיה מאב ואם גם יחד ולכן נחלצו לעזרתה (אברהם נשא את אחותו מאב [כ, יב], וגם תמר הניחה בפשטות שאמנון יוכל לשאת אותה [שמ"ב יג, יג] ורק אבשלום אחיה מאם ומאב הוא זה שנקם את חילול כבודה). **לְרֵאוֹת בְּבָנוֹת הָאָרֶץ** ליהנות בחברתן (תהלים כז, יג; קו, ה; ועוד). (ב) **וַיִּקַּח אֹתָהּ** סוג של 'נישואי חטיפה', מנהג נפוץ בעת העתיקה המתועד גם במקרא (שופטים כא). (ג) **וַיִּדְבֹר עַל לֵב הַנְּעָר** שיכנע אותה להינשא לו (שופטים יט, ג; הושע ב, טז). (ד) **הַיְלֵדָה** מילה נדירה המופיעה רק ביואל (ד, ג) וזכריה (ח, ה). ייתכן שבמסגרת העריכה המאוחרת הודגש גילה הצעיר של דינה, שהיתה לכאורה כבת שבע בלבד. (ה) **כִּי טָמְאָתָא** ביטוי המופיע בהקשר של עריות רק ביחזקאל (יח, ו-טו; כג, יז). **וְהִחַרְשׁ יַעֲקֹב** המתין באיפוק (כד, כא; ישעיהו מב, יד), כעצת אבשלום לתמר (שמ"ב יג, כ): "הַחֲרִישִׁי אֶחֱיָךְ הוּא". (ו) **וַיֵּצֵא חָמוֹר** ... נראה כי פסוק זה היה במקורו אחרי פסוק ד, וייתכן שפסוק דומה הופיע גם בסיפור הראשון (כדי לקשור אותו להגעתם של בני יעקב מן השדה) ובשל השילוב הוא הועבר ממקומו. (ז) **וַיִּתְעַצְבוּ הָאֲנָשִׁים** המעבר מ'בני יעקב' ל'אנשים' רומז לכך שהיו אלו שמעון ולוי (ראו בפסוק כה, שהוא המשך הסיפור הראשון), שזעמו על חטיפת דינה על ידי שכם לצרכי נישואין, גם אם הלה לא שכב ועינה אותה. **כִּי נִבְלָה עָשָׂה בְּיִשְׂרָאֵל** ביטוי אנכרוניסטי, אך כזה שיכול להתפרש כמכוון ליעקב-ישראל (ראו לו, לא). (יב) **מִהָרַם** כסף הניתן לאבי הכלה (שמות כב, טו-טז). **וּמִתֵּן** מתנות למשפחה, כפי שעשה עבד אברהם (כד, נג): "וּמִגְדָּנֹת נָתַן לְאֶחֱיָהּ וּלְאִמָּהּ". (יג) **בְּמִרְמָה** בהציעם הצעה שלא ניתן להסכים לה (= מילת כל הזכרים) כך שיוכלו להחזיר את דינה בשלום. כוונתם האמיתית נרמזת בסיכום ההצעה (יז): "יָאֵם לֹא תִשְׁמְעוּ אֲלֵינוּ לְהַמּוֹל וְלִקְחָנוּ אֶת בָּתְנֵנוּ וְהִלְכָנוּ". **וַיִּדְבְּרוּ אֲשֶׁר טָמְאָתָא דִּינָה אֶחָתָם** הצעת התיקון "עַל דְּבַר אֲשֶׁר טָמְאָתָא" מתבקשת לאור הכתובים הדומים להפליא הן בפרשיית הנערה המאורשה (דברים כב, כד): "עַל דְּבַר אֲשֶׁר עָנָה אֶת אִשְׁתֵּי רַעְהוּ" והן בסיפור אמנון ותמר (שמ"ב יג, כב): "עַל דְּבַר אֲשֶׁר עָנָה אֶת תָּמָר אֶחָתוּ". העורך הוסיף את ההסבר הזה כאן ולהלן כז, כדי להצדיק את התגובה הקיצונית של בני יעקב. (יד) **כִּי חָרְפָה הוּא לָנוּ** התפיסה לפיה הערלה היא חרפה לא מופיעה בבראשית ואף לא בסיפור יוסף במצרים – היא נרמזת לראשונה בסיפור

ציפורה ומשה (שמות ד, כד-כו) ומפורשת בסיפור גבעת הערלות (יהושע ה, ט). (כה) וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי... פרק זמן המאפשר היערכות של הדמויות (כב, ד; לא, כב; ועוד), וכאן נראה שבני יעקב הופתעו מנכונותם של כל אנשי העיר להימול (ראו יג) ונדרשו ל'פסק זמן' להחליט מה יעשו. (כז) וַיְבִזּוּ הָעִיר אֲשֶׁר טָמְאוּ אַחֲוָתָם כְּלוֹמֵר עַל אֲשֶׁר טָמְאוּ אַחֲוָתָם (ראו יג). העורך בחר בניסוח זה כדי ליצור רושם שהעיר כולה טימאה את דינה, תוך שהוא רומז לחוק הנערה המאורשה (דברים כב, כג-כז) המבחין בין 'עיר' ל'שדה' - ומכאן שבמקרה מיוחד זה העיר כולה חטאה בכך שלא מנעה את הפשע. (כח) אֵת צֵאֲנָם וְאֵת בְּקָרָם... בדומה לתיאור השלל במלחמת מדין משל ס"כ (במדבר לא), גם כאן פירוט המקנה נועד להדגיש את חומרת חטאם של אנשי העיר שהצדיקה את ביזת המקנה, מלבד היותה 'מידה כנגד מידה' ביחס להבטחת חמור לאנשי עירו (כג): "מִקְנֵיהֶם וְקִנְיָנָם וְכָל בְּהֵמָתָם הָלּוּא לָנוּ הֵם". (ל) עֲכָרְתֶּם אֹתִי טַפְלַתְּם עָלַי אֲשֶׁמָּה שְׁלֵא בְטוֹבֹתַי (יהושע ו, יח; מל"א יח, יח; ועוד). לְהַבְאִישְׁנִי בְיֹשֵׁב הָאָרֶץ לְהַפּוֹךְ אוֹתִי מֵאוֹהֵב לְאוֹיֵב בְּעִינֵיהֶם (שמות ה, כא; שמ"א כז, יב; ועוד).

(לה ה) וַיְהִי חַתַּת אֱלֹהִים... פסוק זה שייך לעיל, לאחר פשיטת בני יעקב על שכם (לד, כז-כט): "בְּנֵי יַעֲקֹב בָּאוּ עַל הַחֲלָלִים... וַיְבִזּוּ וְאֵת כָּל אֲשֶׁר בְּבֵית. וַיְהִי חַתַּת אֱלֹהִים... וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרֵי בְנֵי יַעֲקֹב". הוא שובץ כאן כדי ליצור את הרושם שמייד לאחר מעשה דינה אמר אלהים ליעקב לעלות לבית אל, והוא אכן מילא את הציווי תוך שהוא זוכה להגנה אלהית. חַתַּת אֱלֹהִים פָּחַד עֲצוֹם (ראו בסיפור יונתן [שמ"א יד, טו]: "... וַתְּהִי לְחֶרֶדַת אֱלֹהִים").

הערות נוסח לפרשת וישלח

קיצורים לשמות עדי הנוסח (לפי א"ב)

- אר' – תרגומים ארמיים שונים (אונקלוס, יונתן|ירושלמי).
- היר' – הירונימוס
- וו' – וולגטה (התרגום הלטיני לתורה)
- וט"ל – וְטוֹס לטינה ("הלטיני הישן" – תרגום לטיני של תרגום השבעים)
- כ"י – כתבי יד של המקרא מימי הביניים. יודגש כי מדובר בכתבי יד יהודיים לכל דבר, לעיתים עם ולעיתים בלי ניקוד
- ל"ב מידות – **בריתא דל"ב מידות** (מידות ט, יא, כ – וראו מאמרו של **מנחם מבש"ן**)
- סב' – סבירין. עדות המסורה על גרסה אחרת (מוטעית לדעת חכמי המסורה)
- סיר' – סירו-הקספלה (**Syro-Hexapla**, התרגום הארמי-סורי לשב' בהקספלה)
- פש' – פשיטתא (התרגום הארמי-סורי לתורה)
- קו' – מגילות קומראן ומדבר יהודה, ללא ניקוד
- שב' (שב' כ"י) – תרגום השבעים היווני (או חלק מכתבי היד שלו)
- שב' או' + [BHS] = כך מופיע ב-BHS, אבל לא במהדורות האינטרנט של שב' או' שו' (שו' כ"י) – הנוסח השומרוני של התורה (או חלק מכתבי היד שלו), ללא ניקוד
- תורתו של ר"מ – לפי מאמרו של ד"ש לוינגר "**ספר תורה שהיה גנוב...**", המציג שני נוסחים, ללא ניקוד
- תיקו"ס – תיקון סופרים. עדות חז"ל על נוסח חלופי ('אמיתי' או אפשרי) ששונה מסיבה תיאולוגית ("מפני הכבוד")
- תר' – כמה תרגומים

— עדי נוסח נדירים: אתיו' – תרגום אתיופי, סומ' – סומכוס, עב' – "העברי" ($\epsilon\beta\rho = 0$ התעתיק העברי באותיות יווניות של אבות הכנסיה), עקי' – עקילס, תאו' – תאודוטיון

— [שם תרגום] + ? = ספק האם זה אכן הטקסט שעמד לפני התרגום

קיצורים להערות פרשניות (לפי א"ב)

- אי"נ – איש נעמי' (הגו סיגים)
- ארליך – א"ב אהרליך (מקרא כפשוטו)
- גלו' – גלוסה (הערת הסבר שנוספה לפסוק)
- דיטו' = דיטוגרפיה (הכפלה של אות מפני הדומות)
- הומ' = Homeoteleuton (השמטה מחמת התחילות) או Homeoteleuton (השמטה מחמת הסופות)
- הפלו' – הפלוגרפיה (השמטה של אות מפני הדומות)
- הרמו' – הרמוניזציה, נטיית עדי נוסח להתאים ניסוחים בין פסוקים מקבילים
- טו"ס – נ"ה טור-סיני (ספרים שונים)
- כפ"ג – כפל גרסה (נוסחים חלופיים שהוכנסו כאחד לגוף הפסוק)
- נ"ל – נראה לי
- רמ"ז – ר' משה זיידל (חקרי לשון)
- תיאו' – תיקון תיאולוגי ("מפני הכבוד")

בראשית לב ד	וישלח יַעֲקֹב מִלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֶשָׂו אָחִיו (שב')
בראשית לב ו	שׁוֹר וְחֲמוֹר וְצֹאן וְעֶבֶד וְשִׁפְחָה (כ"י, תר')
בראשית לב ח	וְאֵת הַצֹּאן הַבָּקָר וְאֵת הַבָּקָר הַצֹּאן וְהַגְּמָלִים לְשָׁנֵי מִחְנֹת (שב' כ"י)
בראשית לב ט	אֶל הַמִּחְנֶה הָאֵחָד הָאֶחָד וְהִכְהוּ (שו')
בראשית לב טז	גְּמָלִים מִיְּנִיקוֹת וּבְנֵיהֶן שְׁלֹשִׁים (?)
בראשית לב כ	וַיְצַו אֶת הָרֵאשׁוֹן גַּם אֶת הַשָּׁנִי (שב' – טעות הומ' מפס' יח?)
בראשית לב כא	גַּם הִנֵּה עֶבְדְּךָ יַעֲקֹב בָּא אַחֲרֵינוּ (שו', שב', אר')
בראשית לב כג	וַיָּקָם בְּלִילָה הַהוּא (סב', שו', תר') וַיַּעֲבֵר אֶת מַעְבְּרֵי הַיַּבֵּק (שו')
בראשית לב כד	וַיַּעֲבֵר אֶת כָּל אֲשֶׁר לוֹ (כ"י, שו', תר')
בראשית לב לא	וַיִּקְרָא יַעֲקֹב שֵׁם הַמָּקוֹם פְּנִיאֵל פְּנוּאֵל (שו', פש', וו' – כלהלן לב)
בראשית לג ב	וְאֵת לָאָה וְיַלְדֵיהָ אֲחֵרָנִים אַחֲרֵיהֶם וְאֵת רָחֵל וְאֵת יוֹסֵף אַחֲרָנִים (שב')
בראשית לג ד	וַיִּשְׁקְהוּ וַיִּבְכּוּ וַיִּבְרַךְ (?) – הַכֹּל בִּיחִיד, ו' דיטו' מהפס' הבא)

בראשית לג ז	ואחר נגש יוסף ורחל ויוסף וישתחוו (שב', פש' - כלעיל ב)
בראשית לג יא	את ברכתי אשר הבאת הבאתי לך (שו', תר')
בראשית לג יג	ודפקום ודפקתים יום אחד (שו' כ"י, שב', פש')
בראשית לג יח	ויבא יעקב שלם שלום עיר שכם (שו') ויבא יעקב שלם בשלם עיר שכם (? - נ"ל, הפלו'. וראו שמ"ב יט, כה; לא: בא בשלום)
בראשית לג כ	ויצב שם מצבה ויקרא לו לה אל אלהי ישראל (?)
בראשית לד ב	שכם בן חמור החי החרי (שב' כ"י)
בראשית לד ז	לשכב את בת יעקב ויאמרו: זכן לא יעשה (שב')
בראשית לד ט	והתחתנו אתנו אתנו (פש', אר')
בראשית לד י	שבו וסחרוה והאחזו בה (שו')
בראשית לד יב	הרבו עלי מאד מהר ומתן ואתנה (שב')
בראשית לד יג	ויענו בני יעקב... וידברו במרמה וידברו (פש') וידברו על דבר אשר טמא את דינה אחתם (? - טו"ס, כדב' כב, כד: על דבר אשר ענה את אשת רעהו, וכשמ"ב יג, כב: על דבר אשר ענה את תמר אחתו)
בראשית לד יד	ויאמרו אליהם שמעון ולוי אחי דינה לא נוכל לעשות הדבר הזה (שב')
בראשית לד יח	בעיני חמור ובעיני שכם בן חמור בנו (שו', פש')
בראשית לד כא	האנשים האלה שלמים הם, אתנו וישבו בארץ (שו', שב' - דיטו')
בראשית לד כד	... ואל שכם בנו כל יצאי שער עירו וימלו בשר ערלתם כל זכר כל יצאי שער עירו (שב')
בראשית לד כו-כוז	ויקחו את דינה מבית שכם. ויצאו: ויהי בצאתם, בני יעקב באו (וו') על החללים החולים (?) ויקחו את דינה מבית שכם. ויצאו: בני יעקב באו ויבאו על החללים (?) - ארליך) ... ויצאו. ובני יעקב באו (כ"י, שו', שב', פש' - הפלו')
בראשית לד כז	יתר בני יעקב באו על החללים (אר')
בראשית לד כח	ואת צאנם ואת בקרם (כ"י, שו', שב', פש')
בראשית לד כט	ואת נשיהם שבו, ויבזו; ואת כל אשר בבית (שו', שב', פש' - דיטו') ויבזו ואת כל אשר בבית (כ"י)
בראשית לה א	כל אשר בבית בעיר (פש') בעיר ובבתים (שב') קום עלה אל המקום, בית אל, ושב שם (שב' - כלהלן יג-טו)

בראשית לה ג	וַנְקוּמָה וְנַעֲלֶה בֵּית אֵל וְאֶעֱשֶׂה וְנַעֲשֶׂה שָׁם מִזְבֵּחַ (שב')
בראשית לה ד	וַיִּטְמֵן אֹתָם יַעֲקֹב תַּחַת הָאֵלָה אֲשֶׁר עִם שָׂכָם וַיְהִרְסֵם עַד הַיּוֹם הַזֶּה (שב' - תיאור?)
בראשית לה ה	וַיִּסְעוּ יִשְׂרָאֵל מִשְׁכָּם... וְלֹא רָדְפוּ אַחֲרַי בְּנֵי יַעֲקֹב יִשְׂרָאֵל (שב')
בראשית לה ז	וַיִּקְרָא שֵׁם לְהַמָּקוֹם (שב') אֵל בֵּית אֵל (שב', פש', וו') כִּי שָׁם נִגְלָה אֱלֹהֵי הָאֱלֹהִים (שו', שב', פש', אר', וו' - תיאור?)
בראשית לה ח	וַתִּמַּת דְּבָרָה מִיִּנְקַת רַבָּקָה וַתִּקְבְּרָה מִתַּחַת לְבֵית אֵל (שב' כ"י)
בראשית לה ט	וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶל יַעֲקֹב עוֹד בְּלוֹז בְּבֹאוֹ מִפְּדוּן אָרָם (שב') וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ אֱלֹהִים (שו', שב')
בראשית לה י	וַיֹּאמֶר לוֹ אֱלֹהִים שְׁמֹךְ יַעֲקֹב לֹא יִקְרָא שְׁמֹךְ עוֹד יַעֲקֹב (שב') וּמְלָכִים וּמְלָכֵי עַמִּים מִחֲלָצִיךָ יֵצְאוּ (אר'?) - וּמְלָכִין דְּשַׁלְטִין בַּעֲמַמְיָא, כְּבַר יוֹ, טו)
בראשית לה יב	וְאֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נָתַתִּי נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם (פש')
בראשית לה יג	וַיַּעַל מֵעֵלְיוֹ אֱלֹהִים בְּמָקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֹתוֹ (וו' - ראו בפס' הבא: בְּמָקוֹם אֲשֶׁר דִּבֶּר אֹתוֹ)
בראשית לה טז	וַיִּסְעוּ וַיִּסַּע יַעֲקֹב מִבֵּית אֵל וַיֵּט אֶתְהַלֵּךְ לְמַגְדָּל עֵדֶר וַיְהִי עוֹד כְּבָרַת הָאָרֶץ... (שב' - ראו כא)
בראשית לה יט	בְּדֶרֶךְ אַפְרַתָּה הוּא בֵּית לָחֶם (כ"י, פש', אר' - דיטו')
בראשית לה כ	הוּא מִצֵּבֶת קְבֵרַת רַחֵל עַד הַיּוֹם הַזֶּה (שב' כ"י, פש', אר', וו')
בראשית לה כב	וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַיִּרַע בְּעֵינָיו וַיְהִי בְנֵי יַעֲקֹב שְׁנַיִם עָשָׂר (שב', אר' =ת"י, שְׁמוֹסִיף עוֹד הַרְחַבָה מִדְּרָשִׁית: "וַיִּשְׁמַע יִשְׂרָאֵל וַבְּאִישׁ לִיָּהּ וַאֲמַר וַי...")
בראשית לה כד	וּבְנֵי רַחֵל יוֹסֵף וּבְנֵימֵן (כ"י, שו', שב', פש')
בראשית לה כו	אֵלָה בְנֵי יַעֲקֹב אֲשֶׁר יָלְדוּ יָלְדוּ לוֹ (כ"י, שו', פש', אר')
בראשית לה כז	מִמֶּרָא קְרִיַּת הָאֲרָבַע קְרִיַּתָּה אֲרָבַע (?) הוּא חֲבֵרוֹן בְּאָרֶץ כְּנָעַן (שב', פש')
בראשית לה כח	וַיְהִי יָמֵי יִצְחָק אֲשֶׁר חָי מֵאֵת שָׁנָה (שב' - כלעיל ה, ה; כה, ז)
בראשית לו ב	אֶהְיֶיבְמָה בַּת עֵנָה בַּת בֶּן צְבָעוֹן (שו', שב', פש') הַחַיִּי הַחַרִּי (?) - ראו כה, משם מִשְׁתַּמֵּעַ שֶׁאֵהְיֶיבְמָה הִיְתָה מִצְאָצְאֵי שְׁעִיר הַחֹרוֹי
בראשית לו ג	וְאֵת בְּשֻׁמַּת מְחַלַּת בַּת יִשְׁמָעֵאל (שו' - וכן בכל הפרק, הרמו' עם כה, ט?)
בראשית לו ו	וַיִּלְךָ אֶל אֲרָץ מִאֲרֶץ כְּנָעַן (שו', שב')

וַיִּלֶךְ אֶל אֶרֶץ שְׁעִיר (פש') אַחֲרַת (אר', וו')	
בַּת עֲנָה בַּת בֶּן צֶבְעוֹן (שו', שב', פש')	בראשית לו יד
אֱלוֹף קָרַח אֱלוֹף גַּעְתָּם (שו' - שהרי קרח לא נמנה עם בני אליפז, אלא עם בני אהליבמה [ה; יד; יח])	בראשית לו טז
אֵלֶּה בְּנֵי עֵשָׂו הוּא אֲדוֹם וְאֵלֶּה אֱלוֹפִיָּהֶם הוּא אֲדוֹם (?)	
... וְאֵלֶּה אֱלוֹפִיָּהֶם הוּא אֵלֶּה בְּנֵי אֲדוֹם (שב' כ"י)	בראשית לו יט
... וְאֵלֶּה אֱלוֹפִיָּהֶם הוּא בְּנֵי אֲדוֹם (שב' כ"י)	
אֵלֶּה בְּנֵי שְׁעִיר הַחֲרִי יִשְׁבִּי יִשָּׁב הָאָרֶץ (שב')	בראשית לו כ
אֲשֶׁר מָצָא אֶת הַיַּמָּם הָאֵימִים (שו') הַיַּמִּים (פש') הַחֲמִים (וו' - מילולית: המים החמים) הָאֵימִים בְּמִדְבָּר (?) = חיות מדבר, כיש' יג, כב: וְעֵנָה אֵימִים בְּאֶלְמְנוֹתָיו - מפני דורון רדי)	בראשית לו כד
וְאֵלֶּה בְּנֵי דִישָׁן דִּישוֹן (?) - הכוונה כאן לבנו החמישי של שעיר, לעיל (כא)	בראשית לו כו
אֵלֶּה אֱלוֹפִי הַחֲרִי לְאֶלְפִיָּהֶם לְאֶלְפִיָּהֶם (?) בְּאֶרֶץ שְׁעִיר אֲדוֹם (שב')	בראשית לו ל
לְפָנֵי מֶלֶךְ מֶלֶךְ לְבָנֵי בִישְׂרָאֵל (כ"י, שב')	בראשית לו לא
בְּלַע בְּלַק בֶּן בְּעוֹר (שב')	בראשית לו לב
שְׁמֵלָה שְׁלֵמָה (שב')	בראשית לו-לז
וַיִּמְלֹךְ תַּחֲתָיו הַדָּד (כ"י, שו', פש' - וכן בדה"א א נ) וְשֵׁם עִירוֹ פְּעוֹר	
פְּעוֹר (שב') וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ מְהִיטְבָּאֵל בַּת מִטְרַד בַּת בֶּן (שב', פש') מִמִּי זָהָב (?) = שם מקום, וראו דב' א, א)	בראשית לו לט
לְמִשְׁפַּחְתָּם לְמִקְמַתָּם לְתִלְדוֹתָם (פש') בְּשִׁמְתָם בְּאֶרְצָתָם וּבְגוֹיָהֶם (שב')	בראשית לו מ
אֵלֶּה אֱלוֹפִי אֲדוֹם לְמִשְׁבְּתָם לְמִשְׁפַּחוֹתָם (שו' - כלעיל מ)	בראשית לו מג